

Lewiatan

PKPP/MK/130/36/2011

Warszawa, 22 lutego 2011 r.

Pan
Jan WYROWIŃSKI
Przewodniczący
Komisja Gospodarki Narodowej
Senat RP

Szanowny Panie Przewodniczący,

W załączeniu przesyłam opinię Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan „Jak przedsiębiorcy oceniają działania wspierające i promujące innowacyjność?”

Z poważaniem,

Henryka Bochniarz
Prezydent Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan

Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan

Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Komisja Gospodarki Narodowej

Opinia Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan

Jak przedsiębiorcy oceniają działania wspierające i promujące innowacyjność?

1) Fakty

(dane dotyczą przedsiębiorstw zatrudniających od 10 pracowników, czyli 4% ogólnej liczby firm działających w Polsce; źródło: GUS)

- a) W latach 2004-2006 23,2% firm przemysłowych i 21,2% firm usługowych wprowadziło innowacje procesowe i produktowe. W latach 2006-2008 było to 21,4% firm przemysłowych i 16,1% firm usługowych. W latach 2007-2009 odsetek ten był znacząco mniejszy - 18,1% firm przemysłowych wprowadziło o innowacje procesowe i produktowe oraz 14% firm usługowych.

Oznacza to istotny spadek w latach 2007-2009 w relacji do sytuacji w latach 2004-2006 (a także w relacji do lat 2006-2008) odsetka firm przemysłowych (o 22%) i usługowych (o 34%), które wprowadziły innowacje procesowe i produktowe.

- b) W latach 2004-2006 29,8% firm przemysłowych i 32,6% firm usługowych wprowadziło innowacje organizacyjne i marketingowe.

W latach 2006-2008 13,5% firm przemysłowych i 15,1% firm usługowych wprowadziło innowacje organizacyjne. W latach 2007-2009 zainteresowanie wprowadzaniem innowacji organizacyjnych było już znacznie mniejsze - 9,3% firm przemysłowych i taki sam odsetek firm usługowych wprowadziło o innowacje organizacyjne.

Oznacza to istotny spadek w latach 2007-2009 w relacji do sytuacji w latach 2006-2008 (a także w relacji do lat wcześniejszych, aczkolwiek dane dla lat 2004-2006 dot. łącznie innowacji marketingowych i organizacyjnych) odsetka firm przemysłowych (o 31%) i usługowych (o 38,5%), które wprowadziły innowacje organizacyjne.

- c) W latach 2006-2008 13,7% firm przemysłowych i 14,2% firm usługowych wprowadziło innowacje marketingowe. W latach 2007-2009, podobnie jak w przypadku innowacji procesowych i produktowych oraz organizacyjnych, odsetek firm, które wprowadziły innowacje marketingowe był mniejszy - 8% firm przemysłowych i niewiele większy odsetek firm usługowych (8,8%) wprowadziło o innowacje marketingowe.

Oznacza to istotny spadek w latach 2007-2009 w relacji do sytuacji w latach 2006-2008 odsetka firm przemysłowych (o prawie 42%) i usługowych (o 38%), które wprowadziły innowacje marketingowe.

- d) Nakłady na działalność innowacyjną firm przemysłowych spadły w 2009 r. o 2,1 mld zł w stosunku do 2008 r. (z 24,7 mld zł do 22,6 mld zł). W firmach usługowych ten spadek wyniósł 2,4 mld zł (z 10,7 mld zł do 8,3 mld zł). Łącznie nakłady na działalność innowacyjną spadły w 2009 r. w stosunku do 2008 r. o prawie 13%.

- e) Ciekawa jest również struktura nakładów na działalność innowacyjną (na innowacje procesowe i produktowe) – główną pozycją wydatków (2009) był zakup maszyn i urządzeń technicznych. W przypadku firm przemysłowych 62,4% wydatków na

Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan

działalność innowacyjną przeznaczonych było na ten cel. W przypadku firm usługowych było to 43,8% wydatków. Drugą pozycją wydatkową były budynki i budowle oraz grunty – 21,4% w przypadku firm przemysłowych oraz 14,3% w firmach usługowych.

Na tym tle wydatki na B+R – 9,9% w firmach przemysłowych oraz 9,1% w firmach usługowych oraz wydatki na zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych (1,3% w firmach przemysłowych i 7,4% w firmach usługowych) są znacznie mniejsze. Łącznie firmy przemysłowe i usługowe wydały w 2009 r. na B+R 3 mld zł. Nakłady na zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych wyniosły 0,9 mld zł. Jednocześnie w tym samym czasie wydały w ramach wydatków na działalność innowacyjną ponad 6 mld zł na budynki, budowle i grunty.

- f) W latach 2007-2009 wsparcie finansowe na działalność innowacyjną uzyskało 21,5% aktywnych innowacyjnie firm przemysłowych (czyli 3,9% wszystkich firm przemysłowych zatrudniających powyżej 9 pracowników). W przypadku firm usługowych wsparcie finansowe na działalność innowacyjną uzyskało 10,4% firm aktywnych innowacyjnie (czyli niespełna 1,5% wszystkich firm usługowych zatrudniających powyżej 9 pracowników).

(poniżej dane dla Polski i UE, Eurostat)

- g) Udział wydatków na B+R w relacji do PKB wzrósł w Polsce w latach 2007-2009 z 0,56% do 0,59%. W tym czasie średnio dla UE27 udział wydatków na B+R w PKB wzrósł z 1,85% do 2,01% (1,92% w 2008 r.).
- h) Udział przedsiębiorstw w wydatkach na B+R w relacji do PKB wzrósł w Polsce w latach 2007-2009 z 0,17% do 0,18%. W tym czasie w UE27 udział ten wzrósł z 1,18% do 1,25%.
- i) Udział przedsiębiorstw w całkowitych wydatkach na B+R jest znacznie niższy niż średnia dla UE27 – w 2009 r. wynosił 29,6% podczas, gdy w UE27 – 54,8% (2008). Ponadto udział ten ma tendencję malejącą – w 2007 r. udział ten wynosił 34,3%, w 2008 r. 30,5%, a w 2009 – 29,6%.
- j) Udział produktów hi-tech w eksporcie wynosił w Polsce w 2008 r. 4,3% (3,1% w 2007 r.). W UE27 udział ten wynosił w 2008 r. 15,4%.
- k) Liczba patentów zgłoszonych do EPO przypadająca na milion mieszkańców wynosiła w Polsce w 2007 r. 3,8. Średnia dla UE27 w 2007 r. wynosiła 116,5.

2) Wyniki badań PKPP Lewiatan

Z faktami się nie dyskutuje. Można je uzupełnić o wyniki badań przedsiębiorstw.

PKPP Lewiatan prowadzi badania, w których pytamy o innowacyjność i o czynniki, które mogłyby ją zwiększyć (Monitoring kondycji sektora MSP, Monitoring Kondycji dużych firm /wspólnie z Deloitte'm/), Ranking Innowacyjności /wspólnie z BRE Bank/). Z badań tych wynika, że z punktu widzenia przedsiębiorstw czynnikami najlepiej wspierającymi wzrost innowacyjności są m.in. (wg liczby wskazań):

- a) ulgi w podatkach związane z wdrażaniem innowacji,

Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan

- b) uproszczenie dostępu do funduszy unijnych w Polsce
- c) uproszczenie dostępu do funduszy unijnych pozyskiwanych bezpośrednio w UE
- d) dostęp do kredytów na działalność innowacyjną na preferencyjnych warunkach
- e) wiedza o innowacyjnych rozwiązaniach stosowanych w branży przez inne przedsiębiorstwa
- f) wiedza o badaniach prowadzonych w różnych ośrodkach na świecie, których wyniki można byłoby zastosować w firmie
- g) wiedza o badaniach prowadzonych w różnych ośrodkach w Polsce, których wyniki można byłoby zastosować w firmie
- h) zniesienie barier w dostępie do pozakredytowych źródeł finansowania innowacyjnych projektów
- i) możliwość pozyskania finansowania na projekty realizowane wspólnie z ośrodkami badawczo-rozwojowymi
- j) ulgi w podatkach związane z rozpoczęciem własnych badań

3) Opinia PKPP Lewiatan

O faktach się nie dyskutuje. A te wyraźnie pokazują, że mimo:

- a) dużych środków finansowych z UE dedykowanych wspieraniu innowacyjności (przede wszystkim PO IG, ale także w ramach PO KL czy RPO), które finansują m.in. wspólne projekty biznesu i nauki (1.4 – 4.1 PO IG), projekty innowacyjne firm (PO IG 4.4), kredyt technologiczny (4.3 PO IG), tworzenie i rozwijanie instytucji otoczenia biznesu (działanie 3 PO IG), czy rozwijanie sieci aniołów biznesu,
 - b) ustawy o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej,
 - c) działalności PARP (poza odpowiedzialnością za rozdysponowywanie środków unijnych w części działań PO IG i PO KL), m.in. bon na innowacje, portal Innowacji, Krajowa Sieć Innowacji,
- i wielu innych rozproszonych działań, sytuacja w Polsce pogarsza się a nie poprawia. Właściwie na tym stwierdzeniu można zakończyć opinię.

W opinii PKPP Lewiatan innowacyjność polskiej gospodarki i innowacyjność przedsiębiorstw to kluczowy czynnik poprawy konkurencyjności polskiej gospodarki i wzrostu gospodarczego, szansa. Dlatego bardzo cenimy inicjatywę Komisji Gospodarki Narodem Senatu RP podjęcia dyskusji o efektywności realizowanych działań wspierających i promujących innowacyjność i dziękujemy za jej podjęcie.

PKPP Lewiatan uważa, na podstawie swoich badań i bezpośrednich konsultacji z przedsiębiorcami, że z działań, które obecnie wspierają działalność innowacyjną, najbardziej efektywnymi są:

- 1) Generalnie wszystkie działania w ramach 4 osi priorytetowej PO IG, ale szczególnie:
 - a) finansowanie projektów w ramach działań 1.4 - 4.1 PO IG skierowanych na finansowanie wspólnych przedsięwzięć nauki i biznesu,

Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan

- b) finansowanie kredytu technologicznego (działanie 4.3 PO IG, a także procedowany właśnie w Senacie RP projekt ustawy o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej). *W opinii PKPP Lewiatan to jeden z bardziej efektywnych instrumentów wsparcia. Należałoby się tylko zastanowić, czy ograniczenie potencjalnych beneficjentów tylko do przedsiębiorstw z sektora MSP i wykluczenie firm dużych jest dobrym kierunkiem. Uważamy bowiem, że firmy duże mogą być kluczowe dla uruchomienia innowacyjności w firmach mniejszych.*
 - c) finansowanie działania 4.4. PO IG skierowanego na realizację nowych inwestycji o wysokim potencjale innowacyjnym.
- 2) Działania w ramach 3 osi priorytetowej PO IG, w tym szczególnie:
- a) finansowe wsparcie budowy i rozwoju sieci aniołów biznesu,
 - b) finansowe wsparcie tworzenia sieci powiązań (klastrow). Potencjał tego działania wydaje się duży, ale nie ma na razie pozytywnych efektów.
 - c) wspieranie funduszy podwyższonego ryzyka (KFK). *W opinii PKPP Lewiatan o jedno z najbardziej efektywnych działań, które powinno przełożyć się na wzrost efektywności wydatkowania europejskich pieniędzy przeznaczonych na wspieranie innowacyjności.*
- 3) Bon na innowacje.
- Finansowanie w ramach tego projektu służy inicjowaniu kontaktów między mikro i małymi firmami (do 49 zatrudnionych) a jednostkami badawczo-rozwojowymi poprzez zakup usług dotyczących wdrożenia lub rozwoju produktu lub technologii, świadczonych przez jednostki naukowe.
- W opinii PKPP Lewiatan współpraca nauki i biznesu jest „piętą achillesową” w rozwoju innowacyjności w Polsce. Środki w tym projekcie są bardzo małe, ale bardziej chodzi o stworzenie pretekstu do współpracy.*

Ocena działań wspierających i promujących innowacyjność w Polsce musi być oparta na jednostkowych wskazaniach, bo gdyby przygotować listę wszystkich działań podejmowanych w Polsce na różnych szczeblach, to jest ich wiele, ale są:

- a) rozproszone,
- b) nieefektywne, o czym świadczą dane (fakty) przytoczone na początku niniejszego materiału.

W opinii PKPP Lewiatan pożądane byłoby zainicjowanie przez Komisję Gospodarki Narodowej Senatu RP, we współpracy z sejmową Komisją Innowacji i Nowoczesnych Technologii przygotowania przeglądu wszystkich rozwiązań wspierających innowacyjność w Polsce w celu oceny ich efektywności (koszty vs rezultaty) i wskazania najlepszych, tzn. takich, które dadzą w efekcie wzrost aktywności innowacyjnej przedsiębiorstw, a nie tylko wzrost wydatkowania pieniędzy na innowacyjność.

PKPP Lewiatan deklaruje swój udział w takim przedsięwzięciu, które pozwoli także na bardziej spójne działania na rzecz poprawy innowacyjności polskiej gospodarki i

Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan

przedsiębiorstw. Ministerstwo Gospodarki jest w trakcie przygotowywania Strategii Innowacyjności. To także czas i miejsce, aby nie tylko przeanalizować dotychczas stosowane instrumenty wsparcia, ale także wskazać te spośród nich, których wykorzystywanie powinno zostać przedłużone i wsparte dodatkowymi środkami finansowymi, a także aby znaleźć nowe rozwiązania, które przyspieszą rozwój innowacyjności w polskiej gospodarce.

Polska Konfederacja Pracodawców prywatnych Lewiatan

Warszawa, 23 lutego 2011

PKPP/MK/130/36/2011